САРГЫЛААХ САНГА ДЬЫЛЫНАН, КҮНДҮ ДОҕОТТОР!

УҕАРААБАТ УОҕУНАН

Биһиги Иҥэ дойдубут онус пятилетка үһүс сылыгар үктэнэ. Ааста бөҕүс баай, политическай да, экономическай да оттунан олус дьоҕуйнаах событиелардаах 1977 сыл—ССРС сага Конституцията ылыллыбыт, Улуу Октябрь 60 сыла туолуута киэҥник бэлиэтэммит, экономикабыт уонна культурабыт иннинэ диэки биллэрдик хардыыламмыт сыла. Саҕаланна эссе ордук эпиэттээх соруктардаах, экономическай уонна социальнай сайдыыбытыгар үрдүк ситиһиилэрдээх сага дьыл.

Ороҥуон үлэһиттэрэ, барыа советскай дьон күрдүк, сага дьыллы ССКП КК ахсыыныытаабы (1977 с.) Пленумун ууруахтарынан уонна ССРС Верховнай Советын ахсыс сессиятын матырыйаалларынан сыбыгыннан үрдүк политическай уонна производственнай эрэ кэтэвуллуу быыыытыгар-майгытыгар көрсөллөр. Бу күннэргэ сир ахсын, барыа үлэ коллективтарыгар сыл түмүктэрэ таһаарыллаллар, сага дьыллааҕы кирбиилэр бэлиэтэнэллэр. Онуоха улахан сабыдыалы, көҕүлүүр суолтаны москвичтар сага бачыымнара ылла. Итэ бэрэбэкэй инициативаны ойоон, ороҥуон кэккэ коллективтара үммүт дьылга үрдэтиллибит эбэһиэтэлистибэлэри ылыннылар. Эрдэлиг Эрнстиин аатынан уонна Карл Маркс аатынан совхозтар сүүстүстэрэ үүгү валовой ыйын уонна государствоҥа туттарыы пятилетка бастакы уонна ахсыыныаары быланнарын алтыныы 7 күнүгэр толороро бэлэмнэрин биллэрдилэр.

Аҕыйах конуктаабыта райсовет бэйиэ сессията 1978 сылга ороҥуон сайдыытын быланыы уонна бюджетын бигэргэтэ. ССКП райкомун тохсус пленума нэһилиэкиньэни олох-дьаһах, коммунальнай оттунан хааччыйыыны салгыы туһсарыы дьаһалларын бэлиэтээтэ. Пятилетка үһүс сылын быланнарын сыл бастакы күннэриттэн эрин-дэхэн үлэлээн ситиһиилээхтик толоруу хааччыйыы—барыа партийнай, профсоюзнай уонна комсомольскай тэриллэлэр, олохтоох Советтар, хаһаайыстыбаннай салайаччылар улахан суолталаах соруктара.

ССКП КК ахсыыныытаабы (1977 с.) Пленумугар бэлиэтэммитин күрдүк, быыаан—бу партия экономическай политикатын олохха киллэрии кылаабынай инструмена. Онон быланы толоруу иһин эпиэтинэс хаһаанныгыттаабар да үрдэтиллиэхтээх, кордобул ордук күүскэ туруорулуохтаах. Итиннэ сибээстээн Пленум хас биирдии коллектив үрдүк тэрээһиннээх, дьиссиплиннэлээх буолуутугар партийнай тэриллэлэр онуоха дьуоралаах общественнай-политическай климаты үөскэтиллэригэр быһаччы соруктары туруорда.

Суоҕу күннэргэ ордук улахан болҕомто хаһаайыстыбаннай үлэ итэҕэстэрин тургэнник туоратыыга, быыаарылла илик боппуруостары сүрүннээһиниигэ ууруллуохтаах. Ороҥуонна общественнай суоҕу кыстыга бөдөҥ итэҕэстэрдээх. Үгүс отделениеларга, фермаларга от графиГы тас оттунан ордук ороскуоттанар, эбии аҥылык күттүүнээхтик бэлэмнэммат, суоҕу дьүдэй-холло, конньүнэн эле туоран. Балары туоратыыга, кыстык тэрээһинин туһсарыыга суһал оператиивнай дьаһаллары ылыы—уталыччылыбат сорук. Быйыл сорох тэриллэлэр дьиэ-уот, нэһилиэннэ олох-дьаһах оттунан хааччыллыыларыгар өтөрүнан буолбатах сырыыттар, эпиэтэ суох үлэлээһин чахчылара таһаарылыннылар. Балар аҕыйын тургэнник туоратылыннахтарына эрэ сатанар буолла. Капитальнай тутуу, туһсаран оҥоруу, сибээс үлэтин күрдүк сүрүн салааларга эмиэ эйбэх итэҕэстэр, бытаарылыар баалар.

Аасыт сылга партийнай тэриллэлэр салалталарынан ороҥуон үгүс коллективтара социалистическай куоталаһыны киэҥник тэнитэн, юбилейнай вахтаҕа үрдүк көрдөрүүлэри ситистилэр, үчүгэй тэтими ылыллар. Биһиги уопсай сорукпут—үммүт дьылга ону уоһуннарбакка салгыы айымныылаахтык, үрдүк оҥорумтуолаахтык үлэлээһин. Табаарыс Л. И. Брежнев эпиэтин күрдүк, «Бүгүн бэрэбиэнитэлэр, сарсын бүгүҥнүтэлэр ордук үчүгэйдик үлэлиэхтээ» диэбит. Билигин күннэри лозуҥ итинник.

1978 сыл биһиги ыччатыгар ордук кэрэ-баллаах событиелардаах, үрдүк көрдөбүллэрдээх, улахан кохтоох, күүрэммэх буолуоҕа. Муус устарга ЫБСЛКО XVIII съезда аҕыллыаҕа, алтыныыга Ленинскай комсомол 60 сааһын туолуоҕа.

Сага дьылынан, сага дьолунан, сага ситиһиилэринэн, күндү табаарыстар!

Барыа дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САНГА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл алтыныыы ыйтан тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҔЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОҤУОННААҔЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 1 (5046) | 1978 сыл. Тохсуннуу 1 күнэ | Сыаната 2 харчы

БАСКЫҺЫАННЬА

В. Сачков художник плаката. «Плакат» издательство.

ССТА фотохрониката.

ВИКТОР БАШАРИН.

САНГА ДЬЫЛ—САРГЫ ДЬЫЛ

Үрүҥ күн сардаҥа үгүнүгүн түһэрэн,
Уорту-кор дьоҕоһоҕой ыһыарык төлөйдүн!

Сага дьыл—
Саргы дьыл!

Бу онус биэс сылбыт Омоллоон уйэгэтин
Бар-дьоммор дьэлэттин, туоскулбут тубуоттук.

Сага дьыл—
Саргы дьыл!

Бүгүҥү сайдыыбыт мууданай сокуона—
Бааҕанай хардыыбыт төлкөго чаҕылдар.

Сага дьыл—
Саргы дьыл!

Бууллаҕа уоҕунан эрдэхтик дьулуйа
БАМ суолун төлөбүт, пароход чускуйдар.

Сага дьыл—
Саргы дьыл!

Советскай норуоппут эйэ-дьол түҥэтэр
Сэриилиҥ бэлэсчэлэр аскы дойдуну ньуруугар.

Сага дьыл—
Саргы дьыл!

Коммунизм сорудаах, уруйдаах аартыыр
Коммунист партия салайан дабатар.

Сага дьыл—
Саргы дьыл!

УЛЭНЭН БЭЛЭХТЭР

Кэрэ Маркс аатынан совхоз Бахсытаабы отделениетын коллектива аасыт хаһаайыстыбаннай сылы ситиһиилээхтик түмүктээтэ.

Отделение сүөсүһүттэрин, механизаторларын, булчуттарын, тыа хаһаайыстыбатын специалистарын сыраллаах үлэлэриннэн онус пятилетка иккис сылын быланнара үүгү валовой ыйыҥҥа 101,8 бырыһыан, государствоҥа туттарыыга 100 бырыһыан, эти атыылаһыыҥҥа 131,7 бырыһыан, күндү ыалаанныах түүлүөҕэ соҕотуоналаһыыҥҥа 110,8 бырыһыан толорулуннулар. Общественнай ыпах сүөһү, ол иһиэр ыанар ыпах ынтыгын быланнара аһарылыннылар.

Бу күннэргэ отделение барыа производственнай участоктарыгар сүөһү кыстыгын үчүгэйдик тэрийэргэ, сага үммүт дьыл атын да хаһаайыстыбаннай үлэлэрин тэрээһиннэхтик саҕалыырга социалистическай куоталаһыы киэҥник тэнийэр.

В. СЛЕПЦОВ, управляющай.
В. ЛЫТКИН, партбюро секретаря.
П. ИННОКЕНТЬЕВ, местком председателя.

•

Райпо коллектива—юбилей иннинээҕи социалистическай куоталаһыы кыайылааба—Сага дьыл саҕаланаары аҕай турдаҕына өссө биир производственнай ситиһиилэннэ—розничнай таһаар эргиирин 1977 сыллаабы быланна болдьоҕун иннинэ, ахсыыныы 28 күнүгэр, 1,5 тыс. солк. аһарылынна.

•

Семен Николаевич Макаров 1976 сыллаахха ДТ-75 тракторынан 3713 этэлонныай гектарга эҥиэнэр үлэни толорон ороҥуонна рекорду олохтообута.

Рекордсмен тракторист юбилейдаах сылга Субуруускай аатынан совхоз хонуутугар өссө тэнтэн, үрдүк таһаарыылаахтык үлэлээтэ. Кини, совхоз эрдэтээҕи аҕаан көрүүтүнэн, ыыммыт эбэһиэтэлистибэтин 1857 этэлоннай гектарынан куоҕаран, аасыт сылга ити иннинээҕи бэйэтин рекордун лаппа туһсарда.

Н. ПУДОВ.

•

Толой Дириҥнээҕи маҕаһын продавецтара Семен Николаевич Абрамов уонна Елена Николаевна Гоголева олохтоох нэһилиэннэни наадалаах табаардарынан күннэтэ хааччыйаллар.

Кинилэр юбилейдаах сылга ыыммыт эбэһиэтэлистибэлэрин 144 тыс. солкуобайдааҕы эргинэн ахсыыныы 5 күнүгэр толорбуттара уонна ый кэрэҥэ онус пятилетка үһүс сылын суоттуур үлэлээн Сага дьыллы көрүстүлэр.

Л. ЕРМОЛАЕВ.

УОПСАЙ ҮӨРЭХТЭЭҺИН ОСКУОЛАТЫН ДЬОҺУННААХ СОРУКТАРА

ССКП КК уонна ССРС Министрдэрин Совета «Уопсай үөрэхтээһин оскуолаларын үөрэнээччиларын үөрэтиннин итиэннэ иитиннэ, кинилэри үлэҕэ бэлэмнээһиннэ салгыы туһсарыы туһунан» Уураахы ылыннылар.

Уураахха дойдуга барыа бүттүүн булгуччулаах орто үөрэхтээһиҥҥэ киириини ситэриг Коммунистическай партия уонна советскай норуот үһулуччулаах кылаабыларынан буолара бэлиэтэнэ.

Итиннэ сүрүн Уураахха уопсай үөрэхтээһин оскуолаларын үлэлэриигэр биллэр-костор итэҕэстэр бааллара ыйыллыбыт. Үлэҕэ үөрэтии уонна иитии, үөрэнээччилэр идэни талыныылларыгар хайысханы биэрии общественнай производство итиэннэ научнай-техническай прогресс билиҥҥи көрдөбүллэриигэр кыайан эпиэтэлэбит. Орто оскуолаларыы бүтэрбиттэр норуот хаһаайыстыбатыгар үлэлии кэлэллэриигэр ыарахаттаах буолуоллар.

ССКП КК уонна ССРС Министрдэрин Совета үөрэхтээһин оскуолатын сүрүн соругунан коммунистическай общество барыа оттунан сайдыылаах туталаччыларын бэлэмнээһин туһунан ССКП XXV съезтин ууруахтарын уонна ССРС Конституциятын балаһыанньаларын олохха киллэрии буолар диэн аарааллар. Орто оскуоланы бүтэрээччилэр наука төрүттэрин баһылаабыт уонна идэни баһылаһыыҥҥа ыксаҕа чугаһаабыт буолуохтаахтар. Ити иһин Уураахха үөрэнээччилэри чугастааҕы предприятиелары, колхозтары уонна совхозтары туһанарга суоттаан үлэҕэ бэлэмнииллэр. IX уонна VIII кылаас үөрэнээччилэрин сыллааҕы калимса итиэннэ каскиллээх быланнар быһыыларынан үлэ коллективтарыгар түмэр, оскуолалары үлэҕэ үөрэтэр учууталларынан хааччыйар туһунан этиллиннэ. Үөрэнээччилэри үлэҕэ иитиҥҥэ райсоветтар, горсоветтар исполкомнарын иһиннэн аналлаах комиссияны тэрийэр, орто оскуолаларга базовай предприятиелары аныыр наадалаарыгар аарылыннна.

Бастыҥ учууталлары көҕүлүүрү «ССРС народнай учуутала» диэн аат олохтоохтор.

ССТА.

1977 ХААЧЫСТЫБА УОННА КӨДЬҮҮС

МОСКВА. Кремль Спасскай башнята.

В. Севостьянов фотота. ССТА фотохроникатта.

Бөҕүөлэктэрбит киэркэйдиннэр

Бахсы пэбилиэгин олохтоохторо бөҕүөлэктэри туһсаҕай коруйнэх онгоруугэ ороҥуоҥна ыытыы таһаарбыттара. Итти кэнниттэн буоҥуталлыбыт сельсовет сессияларыгар, исполком уонна пэбилиэннээ мунньахтарыгар бу боппуруос хаста даҕаны анаан-минээн көрүллүбүтэ. Үлэни бастаан көҥүлэччилэриннэн, тэрийээччилэриннэн сельсовет депутаттара буолбуттара. Аспыт иккис сылга 40 дьиэ саҥалыы штукатуркаланна, 87 ыал олбуордарын, дьиэлэрин тыа сиригэр биллиҥи үрдүк кордөбүлгэ баары оттунан аннитэттиир гына онгордулар.

Ордук көрөхсөбиллээҕэ бөҕүөлэк көрөрдүллүбүтэ буолар. Маныаха харыйаны көҥөрөн киллэрэн олордуу табыгастаах көҥүнэ.

Бөҕүөлэктэри туһсаран онгоруу общественность бүттүүнүн ыытыытынан эрэ кыаллар. Бу үлэни көҥүлэччилэртэн бөҕүрдэстэриннэн олохтоох эргэн предприятиета (директор А. А. Петров) буолла. Бу иллээх коллектив испэскэни, цементи, кыраскаҥы, о. д. а. наадалаах тутуу матырыйаалларын ааҕалан атыылаата. Итти түмүгэр туһсаран онгоруулуу салгыы ыытарга кыахтар үөскээтилэр. Биллиҥи 30-тан тахса ыал дьиэ-тас көрүнүн туһсараргa наадалаах тутуу матырыйаалларын булуннан, сылгаас буоллар эрэ үлэни саҕалыырга бэлэмнээн олороллор.

Ол эрээри бу боппуруоска ыарахаттары көрсөбүт. Бөҕүөлэк саамай кылгыгар турар Культура дьиэтэ, оскуола, интернат, почта, о. д. а. общественнай объектарбыт костүүлэрин туһсарыыга, үбүлээһин кыаллыбакка хаттуоннэх үлэни ыытыллыбата. Маныаха туһаанныах тэриллэр комо онгороллоро эрдиллэр.

Ороҥуоммут бөҕүөлэктэрин туһсарыыга биһиги ыытырыбытын сир айы ойуохтаах диэн эрдиибит.

В. ЛЫТКИН,

Бахсы сельсовет Дьаһалтатын исполкомун председателэ.

Юбилейнай куоталаһыы үлэҕэ күүрэннин уонна тэтимин уоһуннарымыахха, чиҥэтиэххэ наада. Бүгүн бэҕэһээҥитээҕэр, сарсын бүгүҥүтээҕэр ордук үчүгэйдик үлэлиэххэ.

Л. И. Брежнев

ДЬОЛ ҮЛЭҔЭ БААР

Мин 1968 сыллаахха, ахсыс ыстааны бүтэрэн баран, тороппут совхозпар производствоҕа үлэлии тахсыбытым. Ол кэмтэн помнуо тоҕус тогүрүк сыл аҕа оҕуста.

Бастаан утаа үлэлиигэ ыарахана, билбэтим-сатаабатым элбэҕэ. Ыанныыксыт мындыр, чэпчэкитэ суох идэтин баһылыырбар сүбэһит-амаһыт, коҥүлэччи буолбут кырдьаҕас дьүөгэлэрим үтүөлэрин-оҥолорун умнубаппын.

Оннук бинир ыытыыр киһибиэн Ольга Дмитриевна Луковцева буолар. Кини биллиҥи биһиги Эрилик Эристиин аатынан совхозпут Чакырдаах отделениетыгар Эбэ фермаатыгар пастаанныыбыт.

Фермабытыгар сэттиэбит. Мин манна алтыс сылын старшайдыыбын. Сыл ахсын орто оскуоланы бүтэрбит оҕолор ыанныыксыттыы кэлэллэр.

Быйыл сүөһү кыстыга хаһаҥнытааҕар да ыарахан буолта. Отделениебыт салаатата кыстыыр бэлэми эрдэттэн бы-паанныахтык, тэрээһиниэхтик ыытан, эбии аһылык кэмигэр сиэтиллэн сүөһүлэрбит туруктара үчүгэй аҕай, Арыйах хонуутаах ыытыллыбыт саҕалаах дуоҕаны эбии сиэтэн эрэбит. Ферма үрдүнэн 122 ыалар ынах баарытан биллиҥи туругунан 20-тэх тороотэ.

Уон биир ый түмүгүнэн алта ыанныыксыт иккиэн тыыннаах кирбиини ылбыппыт, ферма үрдүнэн биирдии фуражнай ынахтан ортотунан 2055 кг үрүҥ ыаҥын ылбыппыт.

Ыччаттарым туһунан ааҕыах тыл. Эдэр үлэһиттэр Варвара уонна Ольга Адамовалар ый ахсын совхоз үрдүнэн бастыҥнар кэнсэлэриттэр сылдьаллар. Эбии аһылыгы оҥороччу Александр Данилов тустаах үлэтигэр үтүө суобастаахтык сылдьыбыт. Биһиги коллективпыт ороҥуон үрдүнэн иккис үчүгэй көрдөрүүнээх.

Түмүккэ барыы бинир идэлэхтэрбин саргылаах Саҥа дьылынан итиннигин, истиҥник эҕэрдэлиибин, чэгиэн-чэбдик дорообуйаны, үлэлэриттэр үрдүк ситиһиилэри баҕарабын.

А. СЕРГЕЕВА,

СССП райкомун чилиэнэ.

«ТИМИР КӨЛӨЛӨРҮ» ТИЛИННЭРЭЭЧЧИЛЭР

Репортаж

АХСЫННЬЫ аан-туманын бүрүммүтүнэн «Сельхозтехника» холбоһугун ороҥуоннуур мастерскойун сэбиэдиссэйин хоһуогар көтөн түһэбит. Эдэр инженердэр С. А. Погорелов уонна В. И. Строкач иккиэн тутуһан дорообоолоһо көрсоллөр.

— Халлаан тымныы, ол эрээри үлэ-хамнас күүстүү өргүйар. Ханнытын да иһин сыды өтимахтиирэ былдьаһыктаах, быһаарылаах күннэрбит буоллахтара...— диэн эрдиллэр кинилэр.

Благовещенскайдаҕы тыа хаһаайыстыбатын институтун выпускника Сергей Погорелов маннык соторутааҕыта аналлаах кэлбэтэ, ороҥуоннуур мастерскойга комплектаччы инженер.

Үлэ-хамнас туһунан ыйыталлыбыта Сергей Алексеевич маннык кэпсээтэ:

— Идэбиэн үлэлэһэбитим ыйтан эрэ ордон эрэр. Эбээһинэһим—ороҥуонтэ киирэр «тимир көлөлөрү» саппаас чаастарынан хаачыйыы. Биллэн турар, тракторлар, автомашиналар, онтон даҕаны атын техника саахалламмыт деталлара түргэнник булуллан ороҥуоннээччилэргэ бэриллэр эрэ буоллахтарына, коллектив үлэтэ харгыстаммат. Биллиҥи ыскылаанпар сүрүн чаастар барыта кэриэтэ баалларын. Бу күннэргэ автомашиналар көҥүлэлэрин, поршеннар вкладыыстарын курдук дефицитнай чаастары буллахпытына табыллар. Хотугу кыраай хоһуун дьоннорун кытта уонсай тылы булан эрэбин, онон иннинэ сыстыһан үлэлиир кыах баар. Дьиэ-уот да өттүнэн хаачыллыы үчүгэй.

Биһиги аны атын инженер Владимир Строкачтыын тиис корпуска киирэбит. Манна, өтимир көлөҕө, хамсатар сүрэҕин —мотуору ороҥуоннээччилэр иккиэн бириигэдэлэрэ үлэлиилэр. Мастерскойга барыта 30-тан тахса рабочай алта сыахха хайдан бойдоҕорун идэлэриттэн үлэлэри толороллор. Кинилэр юбилейдаах сыл сэтинньитигэр 32 тыс. солкуобайдаах бородуукуйаны батаран, быланнарын аһара түспүттэрэ.

— Ситиһиибит, туох ханнык кинилиэ, үлэ тэрээһиниттэн, дьиссиплинэттэн тутулуктаах. Мин саҥаабар, производствоҕа саҥаны, бастыҥы олохтоохуммут эмиэ улахан оруоллаах,—диэр Владимир Иванович.

Эдэр специалист кэпсээнэ албэх, саҥаата киэҥ. Ону барытын тиэрдиэ сүрүннээн маннытыы истиэҥин.

Холбоһук бу ороҥуоннуур сулууспатыгар ааас маарыналаах тракторлар уонна автомобиллар электрооборудованиелэрин олоччутун челутэр түһэрэр сыах тэриллибитэ быйыл хаһыс да сылла. Урут генераторлар, магнетолар, стартерлар, о. д. а. наар саҥаран солбуллар буолаллара. Ол үлэ тэтимин улаханнык харгыстыыра. Сүрүн саппаас чаастар кини уобалаастартан тиэллэн кэлэлэрин нэтэһэн үгүстүк олорон тахсыы баара. Ол биллиҥин туоратылыыта.

Атастаһар техническэй пуунга Е. Д. Феофанов уонна слесарь А. А. Попов бэйэлэрэ ойдэрүттэн тобулан Т-100 трактор мотуорун ыһар уонна хомуйар стендэни оҥорбуттара үлэни липпа чэпчэппитэ, онорумтуону улаатыннарбыта.

Юбилейдаах сылга мастерскойдо 55 ДТ-75 трактор мотуорун ороҥуоннуу ылбыта. Итиннэ 46-та ороҥуоннэнэн, тракторлар совхозтарга от, мас таһыытыгар үлэлии сылдьаллар. Сыл бүтэһик күннэригэр мастерскойдо механизаторлар 42 автомобиль мотуордарын «тилиннэрдилэр». Машина ороҥуоннуур үлэ помеклатурнай былааннарын барыы коруйнэрэ толорулуннулар. Ол эрээри оҥоһуллубут бородуукуйаны батарыыга ыарахаттар үөскээбиттэр. Карл Маркс аатынан уонна Субуруускай аатынан совхозтар ороҥуоннэммит мотуордар ыһыы толоннөр үөтэрин сиэтэ көҥөрө илиитэр эбит.

Биһиги сыахтары биирдэн биир кэрийэн көрөбүт. Киэҥкуоҥ сырдык дьиэҕэ ааас идэлээхтэр—тимир уустара, сварщиктар, слесарлар, токарлар тиритэ-хорута, былдьаһа-тараһа үлэлии-хамсыы сылдьаллар.

Мастерской улаатыгар тимир тиһиликтэрэ асфальт муостаҕа тэлгэммит ДТ-75 трактордаах тиийэбит. Онно коллектив биир бастыҥ рабочайа Н. Е. Александров үлэлии турар. Кини идэтиэн хомуйаччы слесарь. Николай Еремеевич эрийэ турар буолтатын чиҥэтэн биэрэ-биэрэ, маннык кэпсиир:

— Биригэдэбитигэр алтыыбыт. Социалистическай куоталаһыыта старшайбыт Д. С. Алексеев бастаан ыһар. Кини сылааҕы былаанын балтараа бүк кэриэ толордо. Үлэбит диэн тракторлар каретканларын саҥардыы, барыы хаамтарар механизмнарын ороҥуоннээһин буолар. Биллиҥин саппаас чаастарынан хаачыллыыбыт үчүгэй аҕай, онон үлэ-хамнас харгыстаммат. Субу түммүт сылга тэтимнээхтик стартыырга соруктаабыт.

«Тимир көлөлөрү» тилиннэрээччилэр, производствоҕа иккистээн эргитээччилэр үлэлэрэ дьэ ити курдук 1977 сыл түмүктээннэри, саҥа дьыл үүнэрин турдаҕына да ыраатык да аҕыраан көрбөтө. Кинилэргэ эссэ үрдүк ситиһиилэри баҕарабыт.

Георгий СИВЦЕВ.

ТУТААЧЧЫЛАР СОРУКТАРА

Субу түммүт сылга ороҥуон үрдүнэн тутуу тэриллэриннэн 1 молуйүөн 200 тыс. солкуобайдаах тутар-таҥар үлэлэр ыытыллыахтара. Итиннэ таһынан совхозтар бэйэлэрин иэстэриэн производственнай, социальнай-культурнай объектары тутуохтара, үгүс үлэ аспыт сыллардаҕы тутуулары ситэриигэ ыытыллыа.

Ороҥуон кинигэр 50 миэстэлээх детсад, биир 8, иккиэн 12-лии квартиралаах олорор дьиэлэр тутуулара саҕаланыа. Итиннэ 510 квадратнай метр үһүс кварталга үлэҕэ киллэриллэрэ көрүллүнэ.

Капитальнай тутууга көрүллүбүт үбү толору туһанар соруктаахпыт. Аспыт сылларга таһаарыллыыбыт итиэҕэстэри туоналда.

Мин саҥаабар, тутуулар материальнай-техническэй оттулларын эрдэттэн бэлэмнээн эрэ баран үлэни саҕалыахха баар ааҕа. Аатыгыт тутааччы Н. Злобин киэҥник тарҕаммыт бригадный бэдэрээттэһин курдук прогрессивнай ньыматын олохтоох киллэриллэрин объектары туруоннуур уонна үчүгэй хаачыстыбалаахтык тутар ньыҥы биэриэрин умнар эмиэ сатаммат.

П. КИРИЛЛИН, райплан председателэ.

ПЯТИЛЕТКАТЫН ЭСТАФЕТАТА 1978

ТЫЫН БОППУРУОС

Интервью

Саҥа үүммүт дьылга оройуон совхозтара 1850 гектардаах ходуһа сирин туһсаран оҥоруохтара, 400 гектар тыаны баһынаҕа аналан сөлүөхтэрэ, 2300 гектардаах баһынаҕа, 5000 гектардаах ходуһаҕа минеральнай уоҕурдууну киллэрэхтэрэ.

Бэйиҥги корреспондеммыт бу боппуруоска Субуруускай аатынан совхоз директора **М. И. Белыбы** кытта кэпсэтиһэ сылдьыбыт.

КОРРЕСПОНДЕНТ: **Эйиҥи совхозкутугар аспыт сылга сири туһсарыыга ханнык үлэлэр ыытылыннылар?**

ДИРЕКТОР: Тыа хаһаайыстыбатын интенсивнэйдик сайыннарыыга партия уонна правительство сыл ахсын сөпүмэр улахан көмөнү оҥороллор. Оны туһанан, «Сельхозтехника» холбоһугун быһаччы кыттыытынан аспыт сылга 192 гектардаах ойуур баһынаҕа солбуон ыһыыга бэлэмнээтэх. Иччча уонна Таҥда үрэхтэригэр 354 гектардаах сир дуоҕата ыраастанна. Баһынаҕа, ходуһаҕа минеральнай уоҕурдуу балачча киллэрилиннэ. 8 тыс. тонна органическай уоҕурдуу таһыллыбыттан 4560 тоннатын хортуоппуй сиригэр туһаныллыбыт.

КОРРЕСПОНДЕНТ: **Бу сылга ханнык нормативнай үлэлэри ыытар былаанныаахтыгый?**

ДИРЕКТОР: Быйыл сири туһсарыы салгыы ыытыллыа. Амма эмиэ Хардьаҕаатта, Кэпиэдэ үрэхтэрэ 650 гектардаах ходуһа дуоҕата, талаҕа астарыллан тэрдүттэн туһсарыллыа. 2300 гектардаах ходуһаҕа, баһынаҕа уонна маччирэҥ сиригэр минеральнай, 8400 тонна органическай уоҕурдуулары киллэрэ хаалыт. Итинэн таһынан ходуһа, сайылык быыстарын капитальнайдык бүтэйдэһии, туһсаран оҥоруу, саастыы уонна күһүҥҥү өртөөһүн, ыраастаһыы, о. д. а. үлэлэр былаанналлар.

Снимокка: Суоруруускай патыман совхоз Соловьевскайы отделениетык «Сардаана» ферматтан биир бастыҥ мэнньэксэҥ комсомолка Айталина Устинова.

П. Оконевешников фотота.

КЫРАЧААННАР ИККИС ИЙЭЛЭРЭ

Розалия Артемьевна Васильева аналлаах орто үөрэҕи бүтэрэн баран оскуолаҕа киириэн иннинээҕи саастаах оҕо учреждениелэрыгар үлэлээбитэ уонча сыл буолла. Кини Кылэҥкитээҕи дьаһыла-садка холбоһо үһүс сылыгар барда. Ити кэм иһигэр интээччи үчүгэй үлэтинэн, амарах сыһыанынан кырачааннар таптыыларын, тоҕоостуттэр ытыктабылларын ылла.

Интээччи хайаан да үчүгэйдик толкуйдаммыт, ырытыллыбыт былааннардаах буолуохтаах. Итиннэ Розалия Артемьевна сылыгын, кварталларыгын, ыйдарыгын уонна хас биирдии күүнүн ааҕаран программаҕа олоҕуран, кичэйэн оҥостор. Ол да иһин кини ыытар занятиелара куруук бэйэ-бэйэлэриттэн маарыннаспаттар, саҥаттан-саҥа сүүрээннэриттэн байытыллан иһаллар. Оттон көрбүт-истибит, бүөбэйдэһии оҕолоро калин оскуолаҕа да киирэн баран, үтэс күрдүк, үчүгэйдик үөрэнэллэр.

Сибиэһэй салгыҥа сылдьыы оҕо доруобуйатыгар үһүлүччү улахан суолталаах. Дьэ ити иһин Розалия Артемьевна дьэ таһыгар ааас ооннуулары, айылҕаҕа экскурсиилары тэрийиигэ сүрүн болҕомтотун уурар. Оҕолор айылҕаҕа сылдьар кэмнэригэр ааас үүнээйилэр, кэтор-сүүрэр түһунан умсулҕаннаах бэсэдэлэри оҥортуур, кинилэри туладыыр эйгэни таптыыр, арааччылыыр тыыҥҥа интэр. Киллэҥки олохтоохторо кырачааннар таптыыр интээччиларын батыһан, үөрэх-хотон, астынан дьаарбайа сылдьалларын үгүстүк көрөллөр.

Дьаһыла-сад кыра олохтоохторо ааҕардас экскурсиилларынан, дьаарбайыыларынан эрэ мунурдамматтар. Кинилэр Розалия Артемьевна салалтатынан бэйэлэрэ оҕуруот астарын олордон, ааас сибэккилэри үүнэрэн сэйиҥэ быһа бүөбэйдиллэр. Ити үлэлэрин кэмиэр оҕуруот тарыгар хас да занятиелар буолаллар уонна күһүнүн «Үүнүү хомуура» диэн үөрүүлээх бинэрэ ыыталлар.

Розалия Артемьевна күннээҕи үлэтин кэнниттэн аналлаах литератураны хаһыан, үөрэтэн бэйэтин билиитин үрдэтэргэ дьулуһар. Ол да иһин кини оройуонга ыытыллар семинарларга, республиканскай педагогическай ааҥыларга активнайдык кыттар. Бэйэтин опытыгар олоҕуран оҥорбут «Хоһоону үөрэтии методиката», «Смешанный группаҕа күннээҕи режим» уонна «Занятиеҕа туттуллар сорох ньымалар» диэн рефераттара үрдүктүк сыаналаммыттара.

Бастыҥ интээччи Киллэҥки 3 №-дээх агитэпатын начальниктыын солбуйаччы түбүктээх үлэтин толорор, эйгэ-хотон сүүрэр-котор. Кини иһин ыытыллар ааас культурнай-массабай үлэлэр кыттыылаахтарын ортотуттар эмиэ үгүстүк көрсүөхтэ сөп.

Үүммүт Саҥа дьылы Розалия Артемьевна, куолутунан, эйгэх интэриэһинэй былааннардаах, сырдык баҕа санаалардаах көрсөр.

А. ЛАЗАРЕВА.

дьаһыла-сад собиэдиссэйэ.

Кытаанах.

Экономиканы сайыннарыыны түргэтэтии дьоһуннаах үсүлүүбүйата—хаһаайыстыбаннай үлэ бары эйгэлэригэр, бары учаастактарыгар үрдүктэн үрдүк тэрээһиниэх буолуу, бэрэздэк уонна дьиссиплиинэ.

АБЫРАЛЛААХ КИЬИ

Үйбаан оҕонньор сэттэ уончата. Батталлаах, хаҥаҥа үйэ буолан, оҕо саһыгар оскуола диэн биилбэтэҕэ. Арай аҕатын Ондорой оҕонньору ба-[illegible] хоһоонго этиллэригэр дылы, эргэ хотуурунан «аатын ким баттыы» үөрэммитэ.

Кинилэр дьоллоох олох суолун, бары советтэй дьоҥҥо курдук, Улуу Октябрь тэлэйбитэ. Үйбаан ыраах диэн ыарырҕаппакка, сороҕор оҕуһунан, ардыгар сатыы сылдьан ликбезкэ үөрэммита. 1931 сыллаахха нэһилиэгэр аан бастаан тэриллибит «Сарданга» колхозка чилиэннэн кыы хайа иннинэ киирбита.

Үлэҕэ сыстаҕас эдэр киһиэхэ колхоһун салалтата бастакы массыыналары үлэлэтиини итэҕэйэр. Сайын-күһүн косилиҥэ, самоскидка олоруо, молотилкаҕа бурдук астатара. Оттон кыһынын үгүс кэлэҥу тутан таһаҕас таһыытыгар сылдьара. Итиннэ маалы бастыҥ буолан ударыык, стахановец аатырара.

Аҕа дойдуну кэмүскүүр Улуу сэриэ сылларыгар Иван Андреевич, доруобуйата мөлтөх буолан, үлэ фронтугар сылдьыыбыта, трактор рулун тутан үрдүк огоруметуолаахтык үлэлээбита. Ол иһин махталы үгүстүк истибитэ.

Сэриэ кэнниттэн төрөөбүт Мырылатыгар төннэн кэлэн, колхоһугар биир тоһуу үлэһит буолбута. Сайынын кини бостуукпуур фермата үүтү үрүйэлии сүүрдэрэ, кыһынын кормозаготовкаттан арахсыбат этэ.

«Бочуот Знака» орденнаах, Ленинскай юбилейнай медаллаах Иван Андреевич Собакин билигин дьаҥны иилиитин үлэлэтэн ааҕарбат. Быйыл сайын маҕаһыыны өрөмүөннэспитэ, самолет түһэр площадкатын күрүөлэспитэ. Кыһынын сүөсүһүттэргэ олоннос, нүрдьэх оторон, быа хатан биэрэр. Быһата—абыраллаах киһи.

Н. ДЬЯЧКОВСКАЙ.

«Сельхозтехника» оройуоннаары болбоҕуо аспыт сылы үлэҕэ үрдүк сыдыһыылардаах түмүктээтэ. Манна кэккэ сыалтар, биирдиилээн механизатордар юбилейнай социалистическай эбэһээтэлистибэлэрин болдьоҕун иннинэ толорбуттара. Коллектив биир киэн туттар киһитинэн Семен Николаевич Зверев буолар. Бу ер сыллаах техниканы көрбүт-истибит олохтоах мастачилаах — билиҥ болбоһук мастерскойун аккумулятордаах сыалын тутаах үлэһит. Семен Николаевич бэйэтин миидьир чөтөгөр эдэрдэри эмиэ үөрүүр. Наставник бэйэтэ тиистаах былаанын аҕыйах ыйдаах 106 бырыһыан толордо.

Снимокка: С. Н. Захаров үлэтин кэмиэр.

Суруйааччылар—Эрилик музейыгар

Соторутааҕыта Чаҥыраҥ С. С. Яковлев—Эрилик Эрастин мемориальнай музейыгар Саха суруйааччылара Моисей Дмитриевич Ефимов уонна Иван Егорович Федосеев сырыттылар.

Кинилэр историческай наука доктора, СГУ профессора Георгий Прокопьевич Башарин музейга мынныт бэйэтин киниигэлэрин музей собиэдиссэйэ Е. Е. Алексеевааҕа туттардылар. Ыалдьыттар музей үлэтин кытары сиһилии билсиспиттэр, эйгэх сүбэнаманы биэрдилэр, көмөлөһүөхпүт диэн эрэнэрдилэр.

И. ЛЕБЕДЕВ.

ҮТҮӨНҮ, ДЬОЛУ БАҒАРАБЫТ

Советскай Саюз Конституциятыгар «ССРС Сэбиэдиссэйэх Куустарын кэккэтигэр воинскай сулуспаны толоруу—советскай гражданнар бочуоттаах эбэһиннэстэрэ—диэн этиллэр.

Биһиэн, ити ыытык нэспитэ толороп, билиҥ албан аатаах Советскай Армия кэккэтигэр сулуспалыы сылдьыбыт. Бары куустутун бойобуой-политическай бэлэмнээннээх ураабыт.

Бары биир дойдулаахтарбытын, Чурапчы оройуонун олохтоохторун, үүммүт сарсылаах Саҥа дьылынан итинник-истиҥник эҕэрдэлиибит, олохтуоҕар дьолу-соргуну, үлэлиигэр ситиһиилэри баҕарабыт.

Семен ГУЛЯЕВ.
Петр МИХАЙЛОВ.
Леонид ХОМПОДОЕВ.

Н-скай часть.

Үөрэх саҥа кыһата

Саҥа дьыл үүнэрин аҕай түрдэҥнэ, атсыннны 29 күнүгэр, Хадаарга 180 миэстэлээх икки мөндиэмэннээх саҥа оскуола дьиэтэ үлэҕэ киллэрилиннэ.

Күнүс 2 чаасна сельсовет исполкомун председателэ М. М. Мартынов саҥа оскуола иннигэр үөрэнээччилэри, олохтоохтору уонна ыалдьыттары бу умнуллубат кэрэ-бэлиэ түгэннэрэ эҕэрдэлээн тыл этта. Оттон «Якутсовхозстрой» ТМУ-тын начальника С. Н. Плотников оскуола директора М. М. Дьоготорова символическай күлүүс тылын туттарыыта ытыс тылаһыан доҕуһуоллаана. Ити кэнниттэн ССКП райкомун секретаара М. Е. Порыпков кыһыл сойуо лиэнтэни быһа кырыйда.

Кыраска сытыйан ыргыйбыт киэн физзаллаах үөрэнээччилэр үөрүүлээх линейкалара буолла. Оҕолор, үчүгэйдэр аатырыгар эйбэх эҕэрдэ тыллар этиллиннилэр. Үөрэх туйгуна Прочи Готапов оройуонтан биир бастыҥ үлэлээх оскуола чэбиҥ вуруук үрдүктүн тутарга эрэнэр.

Бу күн киэн, сырдык кылаастарда, тарга «Албан аат уруоктара» ыытылыннылар. Үөрэнээччилэр иннилэриттэн сарин, үлэ ветерааннара, производство маастара уо. д. а. биллиилэх дьон тыл этиллэр.

Киэҥэ сельскай Культура дьиэтигэр нэһилиэк общественнойын митингигэр тутааччылар уонна саҥа оскуола үлэтигэр барыы кыттыбыттар аатырыгар махтал-баҕыыба тыллара этиллиннилэр, кинилэргэ наҕараадалар, эйгэбэстэрдэр баҕахтар тутталылыннылар.

Үөрүүлээх бэлиэр олохтоох оскуола үөрэнээччилэрин киэн программалаах концертынан түмүктүөхэ.

В. НЕУСТРОЕВ.

Саламмаан, кэлбит саргылаах Дьылбыт сайаас санаалаах

Күн-ый буолбут күнду дьоннорго

Юбилейдаах сылга Эрилик Эристиин аатынан совхоз уонна «Сельхозтехника» холбоҕуга социалистическай куоталаһыыга бастаанныр ССКП райкомун уонна райсовет исполкомун Өйдөбүнүүн юбилейнай Кыһыл знамяларынан, оттон райпо Бахсытаабы предприятиета Роспотребсоюз көмөрүллэ сылдьар Кыһыл знаматынан наҕараадаланнылар.

Өтүйэни ере дайбыыр
Өссө чиҥник бастыыр,
Үүтү-эти дьаҥчы
Үрдүттэн идэаччы,
Мөҕүнүнэ табаары
Бар-дьонуттар гөрдааччы.
Үс бастыҥ коллективка
Үҥэмэт дьылынан өҕөрдө!

x x x

Оройуон комсомолецтарыгар, ыччаттарыгар, өҕөрдөр коллективтарыгар.

Улахан гарднаҕытыгар
Олун үүрсүохтаах
Уон алгыс съезкит
Ураахтара.
Үбүлүөйдээх сылыгыттар
Үрдүкүн дабайаҥныт
Үрүүйэ үлэлээн,
Уолаттарбыт, кыргыттарбыт!

x x x

Сирэй куоталаһан үлэлиир бастыҥ ыанньыксыттарга — У. Е. Макарованы уонна Л. Л. Сергеевараа (Субуруускай аатынан совхоз).

Ыалдьаналаах Аана,
Шырсыка, кроталаах,
Ыаннара, астара
Ырыа курдук таҕыстыланна.
Үммүт сылга холбуруут
Уҥуох сирэй тэпийдин,
Үрүт-гуннах үйэлэрэ
Үүттээх күөгүү дэбилийдин!

x x x

Хатылы хара саҥылы интэҥчиларгар (ферма сабыдиссэйэ М. А. Иванов).

Күнду туулаахтыт сыала
Күн ахсын ааттырдын,
Саҥа дьылга сайыа саҕа
Саҥастары баатыргын.

Болтохоҕо Седалищеа В. П. II салайар көлө-илии звенота оттоохуҥна оройуонна уонна республикаҕа бастыҥ көрдөрүүлэх.

— Оттоохуҥна ким хотуой?
— Оттон Баҕылай Торуой?

x x x

Общественнай сүөһүгэ дулаатан эбии аҕылык Карл Маркс аатынан совхозка бэлэм эмэтин көрпэтэ. Ыллыбыт уураахтар толоруулуубаттар.

Ыраах эрэ ыаатар
Ыгыраныы ыллаҕар.
«Астаах дуҕа аатаҕын
Аҕыс ыраах кэстибит.

«Кумаҕыныы эбинэн
Куртахпытын сэттибит...»

x x x

«Күөх моҕойтон» аккаастана илии эргэ олох сорох «хара мэҥнэрэ» биллиэн даҕаны биһиги ортобутугар баалдар.

Пигэр-аҕатар аҕа аттаах,
Ийэр-итирэр толкуйдаах.
Бакаа, кини, сибиинньэ
Бадараанга дьиэлэнэ.

x x x

Үлэһиттэр редакцияҕа илиэп хаачыстыбата молтобун туһунан суруйаллар. Оттон вестеруҥэн, сорохторго холуста кыраһыныах, түбэспиттэргэ тууһа суох, атыттарга тимэхтэах да буулкалар оҥоһуллаллар эбит.

Тиэхэн ороньньор
Тимэхтэ харан
Өтүккэ аньыар
Өкүлүүнүн баран:

«Бэкэрэннэ кимнэбин
Билбэккэ сиэммин,
Түһэбэтэх түбэлгэбэр
Түбэстим бадахтаах...»

Оройуоннга телефон олус молтохтук үлэлиир, радио үгүс сирдэргэ саҥарбат. Оттон ЛТЦ (начальник Слепцов Н. Г.) сөптөах дьаһалы ылбат.

Ылбат-биэрбэт, эрэйдиир
Ыыра молтох телефон.
Сүгэ-сүгэ үлэлиир
Сүгүн кэлбэт радио.
Начальник тыла баар
«Наҕылыччы»,—эрэ диир.

x x x

Сорох сирдэргэ котельнайдар молтохтук үлэлиилэр, дьиэлэр олус тымныылар.

Кыс ортото квартиралар
Кырыара чөмкуддулар:
— Сай ортотун эрэгтэн,
Сайылыкка косгохтоох дуу?

Дьон-сэргэ доруобуйатын харыстабылыгар дуоһаларын сылаанын, сүрэхтэрин толокун биэрэн үлэлиир эмчиттэргэ анаммыт испит тыллаах суруктар редакцияҕа элбэхтик ыытыллар.

«Үөспэр таас үөскээн, ыарахан операцияны аастым,—диэн суруйар Чурапчы сэлиэнньэтин олохтоохо П. К. Дьячковскай.— Күн сирин иннистээн көрдөрбүт күнду дьоммор кылаабынай врач Д. В. Павлова, хирурдарга Н. Н. Кузьминаҕа уонна Г. Н. Алексеевна, оройуоннааҕы балыыһа хирургическай отделениетын барыы үлэһиттэриэгэр махтаабын тиэрдэбин».

«Биһиги оҕобут Женя оройуоннааҕы балыыһаҕа олус ыарахан туруктаах ыытыллыбыта. Хирургическай отделение эмчиттэрэ барахсаттар сиэбэ, хоту амарахтык сыныаннаан, кыһаммыыларынан эмтээн, күндүтүн күнду кайыбытын ыытан, олор олуулуттан быыһаатылар. Ити иһин невропатолог А. П. Яковлеваҕа, хирурдарга Г. Н. Алексеевка, В. В. Гуляевка, М. Л. Филипповка, медсестраларга М. Е. Игнатьеваҕа, Е. И. Бетюноваҕа, Е. Д. Ефремоваҕа барыа баһыыба буоллуна». Бу тыллар Е. А. Слепцова (Мутудай), И. Д. Слепцов (Чөкүрдаах) суруктарыттан ылылыннылар.

А. К. Дуранова (Хадаартан), этэргэ дылы, «үйэтигэр үстэ күн сирин көрбүт» эбит. Кини эмиэ ити үөһэ аатаммыт эмчиттэргэ махтанар.

Оҕолорун сырдык тыынын быыһаабыт врач Е. Н. Скрябинаҕа Болгоччоттон Монастыреттар, врачтарга Г. Н. Алексеевка, В. В. Гуляевка М. Л. Филипповка Мутудайтан Анастасия уонна Семен Толстоуховтар иһирэх тылларын этэллэр.

Суруктар автордара күн-ый буолбут дьоннорун саргылаах Саҥа дьылынан эҕэрдэлиллэр, туос олохторуттан дьолу-соргуну, үлэлэриттэн ситиһиилэри баҕаралларыр.

Кэрэхсэбиллээх биэчэр

Ахсыныы 17—18 күнүгэр Е. И. Куранов аатынан Чурапчы орто оскуолатын учууталлара Эрилик Эристиин аатынан совхоз Чакырдаааҥы отделениетыгар эбии аҥыыны бэлэмнэһиигэ субуотунньук оҥордулар. Кинилэр түөрт трактор дуҕаны кырбаан ферма таһыгар чөмөхтөөтүлэр. Маныаха И. И. Попов, М. В. Максимов, Р. Д. Алексеев уо. д. а. ордук таһаарылаахтык үлэлээтилэр.

Субуота күнэ ыалдьыттар Культура дьиэтигэр спортивнай биэчэри тэрийэн ыыттылар.

Оройуоннга дуобат уонна саахымат сайдыытын туһунан республика экс-чемпиона, маастарга кандидат Е. М. Монастырев сиһилии кэпсээтэ. Ити кэнниттэн остуол теннисигэр республика уонна Дальнай Восток аҥаатын хас да төгүлүөх чемпиона П. П. Оконешников оройуоннга волейбол уонна остуол теннисэ сайдыыларын туһунан кэпсэбитин дьон кэрэхсэн иһитилэр. Онтон чэпчэки атлетика уонна хайыһар спордун сайдыыларын туһунан бу строкалар автордара биллиннилэр.

Көрсүһүү кэнниттэн Е. М. Монастырев дуобакка уонна саахыманка тэҥнэ 22 дуоскаҕа ситиис биэрдэ.

Е. ФЕОФАНОВ.

ҮҮММҮТ СЫЛ ҮРДҮК САҒАХТАРА

Дириҥнэрэ Культура дьиэтэ бэйэтин аҥаас эрэттээх үлэтин олохтоох народнай театры кытта күүһүн холбоон ыытар. Маны, оройуон бастыҥ хаһаайыстыбатын иннин уһаайбатыттар, культурнай-сырдатар үлэ таһыма сылдьа үрдээн иһэр.

Бүттүүн советскай норуот олоҕор ымыныгыраабат бөдөҥ событиелэрдээх 1977 сылга Культура дьиэтэ үлэни аҥаас көрүгнээхтик тэрийдэ. Ол курдук, 30-на тематическай биэчэрдэр ыытылыннылар. Итиэннэ боччумнаах тарыйан Эрилик Эристиин аатынан совхозка СССР КК, СССР Министерларын Советын, ЦСБСКС уонна ЫБСЛКС КК көмөрүллэ сылдьар Кыһыл знамяларын туттарыыга, шефтээх Саха сирин Суруйааччыларын союһун делегациятын кытта көрсүһүүгэ, музыкальнай оскуола аҥыыларыгар, юбилейнай ыһыахха, народнай театр ветеран артистарын чиэстэһиигэ, совхоз спортсменнарыгар, о. д. а. аналлаах биэчэрдэр буоллаллар. Маны сэргэ Культура дьиэтин тэрийиитигэр 150-са дылаатар оҥоһуллуннулар, лекциялар аҕыйыллыннылар, ол иһиттэн 60-чата агитпоналарынан. Истэрчилэр ССРС саҥа Конституциятыгар, Улуу Октябрь алтан аттаах юбилейыгар, В. И. Ленин төрөөбүтэ 107 сыла тэлэлуутуттар анаммыт биэчэрдэри, ааи дойду баһыаныаттан, олохтоох Советтар былыбардарын, наука күннэрин саха уус-уран литературатын торуттэспит суруйааччылар А. И. Софронов, Н. Д. Неустроев айар үлэлэрин уонна олохторун. «Хотугу Сулус» суруналы, саха советскай литературатын сайдыытын, мелодист Аркадий Алексеев айар үлэтин туспарынан дакылаатталары, лекциялары, бэсиэдэлэри ордук көрэхсэбиттэрэ. Саҥа Конституцияны ылыммыта, Октябрь юбилейыгар, коммунистическай субуотунньукка, Первай Маайга, о. д. а. үһулуччулаах событиелэргэ, кэрэ-бэлиэ дылаатарга анаалаах үөрүүдээх митиннэр, «Суох буолуун нейтроннай бомбаны!» диэн бастаачыыс-митинг тэрээһиннээхтик барбыттара.

Уус-уран самодеятельность кыттыылаахтарын күүстэриниэн 34 концертар уонна цыесалар туруорулуннулар. Олортон бастыҥнарынан түөрт тогул гастрольга сылдьан, ыаллыы оройуоннар, совхоз отделениелэрин, оройуон атын да нэһилиэнньэлэрэ нуунларын олохтоохторун махталларын ылылар.

Культура дьиэтэ, уо сэргэ кыһыл мунньуктары үлэлэтэр, саасскы ыһыы кэмигэр икки культурнай отуу тэрийиллибит. Сайынгы кэмнэ 8 кинилээх агитбригада отчуттарга фермаларга концертары көрдөрбүтэ, лекциялары аахыта, бэсиэдэлэри оҥорбута. Кинилэр Геовог кунугэр шефтээхтэриэгэр—Ленин орденнаах геологическай управление үлэһиттэриэгэр ыалдьыттаабыттара.

Биһиги бастыҥ самодеятельнай артистарбыт Улуу Октябрь юбилейыгар анаммыт «Октябрь кунун аҥыынан—норуот-тар доҕордоһуулара» диэн девиэтэх уус-уран самодеятельность коллективтарын көрүү оройуоннаҕы фестивальлар күнаҕана суохтук ыытыллыбыттара. Ол курдук, трактористт Михаил Пинигин, учууталлар Герман Сотников, Николай Саввин, гостиница үлэһитэ Анастасия Сотникова уонна «Ньургуһуннар» ансамбль ыытылаахтара көрүү лауреаттарынан буолбуттара. Кинилэртэн Герман Сотников, Николай Саввин революционнай-патриотическай мрыалары толороччулар республикаҕаҕа конкурстарыгар эмиэ ситиһиилэммиттэрэ.

Совхоз партийнай, комсомольскай тэриллэрин уонна культура үлэһиттэрин күүстэриниэн Культура дьиэтин иһиэн Албан аат хоһо тэриллибитэ. Бу хоско оройуон, нэһилиэк аҕыныт бойобуой историята көрдөрүллэр. Улахан миэстэ Аҕа дойдуну кэмүскүүр Улуу сэрэнэ кыттыбыт нэһилиэк хорсун уолаттарыгар анаан. Бу хос матырыйаалларын аҥаас биэчэрдэргэ, быстахтык ылахха, Советскай Армияҕа ыҥырыллыбыт уолаттары атаарыыга, оскуолаҕа кылаас чаастарыгар, о. д. а. туһанабыт. Маны даҕатан этэхха, быйыл Кыайыы күнүгэр армияҕа бараччылары үөрүүлэх атаарыыга фаллеллаах хаамсыы, сэриҥэ өлбүт буойуттарга аналлаах обелиск-паматынныыкка сибэккилэр уурааннар, сулуусканаҕа ыҥырыллыбыт уолаттар уонна олохтоохтор никилэр ардыларыгар спортка күрэхтэһии тэриллибиттэрэ.

Биллэрин курдук, оройуоннга 2 народнай театр баар. Кинилэр социалистическай куоталаһыыларыгар быйыл биһиги театрбыт бастаабыта ордук үөрүүлэх. Бэйэлэрин үлэлэриэгэр үтүө суобастаахтык сыһыаннаһар дьоннорбутуттан: анал ордук үөрэхтээх режиссер П. П. Моттуевынан, Иркутскайдааҕы культурнай-сырдатар училищены бүтэрэн кэлбит М. П. Харитоновынан рабочайдар А. А. Николаевынан, М. Н. Пестереванан уо. д. а. кинэн туттабыт.

ССКП Кинн Комитета уонна ССРС Министерлэрин Совета соторутааҕыта «Тыа сирин нэһилиэнньэтин культурнай оттунэн хаачыйыыны туһаайар дьаһаллар туспарынан» Уураахтары ылыммыттара. Оттоо биһиги, культура үлэһиттэрин, иннибитигэр өссө улахан сорунтар туруорулуннулар. Олоору олоххо киллэрэр туһугар биһиги дьоҕус коллективпыт үүнэр сылга туох ыалларын барытын оҥорон, эбии өссө ордук ситиһиилэнэргэ, ордук ситиһиилэргэ дьулуһар.

М. СЕРГЕЕВА,
Культура дьиэтин директора.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ

БИҺИГИ АДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700. Чурапчы с., Маан Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—91-395, отделлар—91-495, уопсай — 91-505.

«Саҥа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 60849. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 усл. печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ
зк. ЗАКАЗА
с. Чурапча, ул. К. Маркса 12 Тираж 2500